

HOSPODÁRSKE NOVINY - Môže hĺbkový audit pomôcť?

Počas posledných mesiacov sme počuli rôzne hlasy volajúce po tzv. hĺbkovom audite, a to nielen v súkromných spoločnostiach, ale aj kvôli výmene vlády, personálnym zmenám v štátom riadených spoločnostiach a štátnom sektore.

Tieto hĺbkové audity by mali dokázať alebo vyvrátiť podozrenia výskytu údajnej defraudácie, o nevýhodnom nákupe služieb alebo majetku, alebo vstúpením do zmluvných vzťahov za nevýhodných podmienok.

Primárnym cieľom finančného auditu je vyjadrenie názoru na finančnú situáciu spoločnosti preskúmaním jej finančných výkazov ako celku. Preskúmanie jednotlivých transakcií či podozrenia o neoprávnených aktivitách však už nie je cieľom tohto základného auditu. Toto je úlohou vyšetrovateľa.

Rolu vyšetrovateľa obyčajne zohrávajú policajné sily. Avšak v mnohých situáciách môže existovať dôvod, prečo táto rola by mala byť obsadená inými špecialistami - napríklad forenznými vyšetrovateľmi. Je to bežné najmä v situáciách, keď nie je úplne jasné, že sprenevera skutočne nastala, ale existuje podozrenie.

Čo môže odhaliť forenzné vyšetrovanie? Odpoveď je: fakty. V mnohých prípadoch údajnej sprenevery tieto fakty môžu manažmentu pomôcť rozhodnúť, aké ďalšie kroky podnikne.

Forenzné vyšetrovanie, na rozdiel od policajného, je civilné konanie. Jeho nenápadná forma nenaruší morálku vo firme (spoločnosti) a nezabrzdí prebiehajúce procesy. Až keď sú podozrenia podložené faktami, môžu sa iniciovať disciplinárne alebo trestné konania. Polícia tak môže byť (a mala by byť) privolaná na vyšetrenie s istotou existencie nelegálnych aktivít, ktoré boli odhalené a dokázané forenznými vyšetrovateľmi. Organizácie majú vždy možnosť využiť takúto zdvojenú kontrolu civilným a policajným vyšetrovaním.

Toto môže byť veľmi dôležité v situáciách, keď majitelia alebo manažéri spoločnosti chcú uskutočniť akúsi zdravotnú prehliadku. Napríklad sa chcú uistiť, že ich procesy sú zabezpečené pred spreneverou alebo minulé transakcie boli právne čisté. V takýchto prípadoch, keď nie je podozrenie konkrétne, forenzný vyšetrovateľ môže byť ta správna osoba, ktorá dokáže pomôcť.

Jediný skutočne efektívny spôsob, ako minimalizovať riziko sprenevery, je hľadať ju - stať sa proaktívnym a skúšať ju odhaliť. Takýto prístup vyžaduje, aby sa spoločnosť len jednoducho nespoliehala, že kontroly zabránia sprenevere, ale aby skôr preskúmala všetky možnosti sprenevery v rámci súčasného obchodného prostredia, identifikovala a lokalizovala slabiny a potenciálnych podvodníkov.

Forenzní vyšetrovatelia nemajú policajné práva, ale používajú mnohé silné metódy - automatizované analýzy dát, metódy na preskúmanie dokumentov, detailné ekonomické, účtovnícke a audítorské vedomosti. Dnes, keď viac ako 90% obchodných informácií je v elektronickej forme, tieto techniky, akou je napríklad FTS - riešenia forenzných technológií, sú neoceniteľné pri analyzovaní a pochopení obrovského množstva informácií.

Manažéri spoločností by si však mali byť vedomí svojich zámerov a cieľov a až potom podstúpiť vyšetrovanie. Môžu získať veľa - pochopiť fakty a minulé transakcie, identifikovať riziká sprenevery, ktorým firma čelí.

(Autor je senior manažér v **PricewaterhouseCoopers** Slovensko, s.r.o.)